

9. Pavlenko R. I. and Rogova P. I. Visokoprofesijne fahove vidannya. *Bibliotechna planeta*, 3, pp. 36—37.
10. Penkova O. V. (2002). *Naukometricheskie i bibliometricheskie issledovaniya v bibliotechnoj i bibliograficheskoy teorii i praktike*. PhD. Krasnodarskij gosudarstvennyj universitet kultury i iskusstv, Krasnodar, [online]. Available at: <http://www.dslib.net/dokument-informacia/naukometricheskie-i-bibliometricheskie-issledovaniya-v-bibliotechnoj-i.html>.
11. Rogovaya P. I. and Pavlenko R. I. (2020). *Vysokoprofessionalnoe specializirovanoe izdanie*, [online]. Available at: <http://journals.tsu.ru/uploads/import/1523/files/93-94.pdf>.
12. Svoboda A. A. (2008). *Opyt izdaniya mezhdunarodnogo mezhibliotechnogo sbornika kak sredstvo integracii usilij v razvitii teorii i praktiki bibliotechnogo dela. Knizhnaya kultura: opyt proshlogo i problemy sovremenosti : materialy Mezhdunar. nauch. konf. (Moskva, 18—19 okt. 2008 g.)*. Moskva: Nauka, pp. 335—338.
13. Soloidenko G. (2017). Biblioteki krayin blizkogo zarubizhzhya : oglyad za materialami zbirnika "Biblioteki nacionalnyh akademij nauk: problemy funkcionirovaniya, tendencii razvitiya". *Bibliotechna planeta*, 4, pp. 18—23.
14. *Struktura bibliotekovedeniya*. (2020). Myfilology.ru — informacionnyj filologicheskij resurs, [online]. Available at: <https://myfilology.ru/194/struktura-bibliotekovedeniya/>.

Надійшла до редакції 5 січня 2021 року

УДК 061.2УБА:021](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2021.1(294).41-45

Валентина Медведєва,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник відділу оперативної інформації
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
e-mail: vilena_21@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1971-0347>

Внесок Української бібліотечної асоціації в розвиток бібліотечно-інформаційної діяльності

У статті розглянуто роль бібліотечних установ на сучасному етапі становлення інформаційного суспільства. Досліджено внесок Української бібліотечної асоціації в розвиток бібліотечно-інформаційної діяльності й підсумовано, що завдання з просування, поширення та підтримання ключових ідей розв'язуються завдяки активній роботі її регіональних осередків.

Зауважено, що через представництва Української бібліотечної асоціації відбуваються заходи з безперервної освіти бібліотечних працівників, що мотивують їх до позитивних змін у роботі, зміцнення іміджу професії, пошуку альтернативних способів забезпечення інформаційних потреб користувачів з огляду на активне впровадження сучасних інформаційних технологій.

Констатовано, що членство Української бібліотечної асоціації в Міжнародній федерації бібліотечних асоціацій дає змогу вивчати й упроваджувати прогресивний світовий досвід бібліотечно-інформаційної діяльності, ділитися надбаннями національної бібліотечної теорії та практики, брати участь у міжнародних проєктах.

Приділено увагу Стратегії бібліотеки як процесу формування довгострокових цілей і шляхів їх досягнення для забезпечення розвитку й ефективних змін в якісному аспекті діяльності бібліотечної установи. Проаналізовано низку вагомих проблем, що значно уповільнюють подальший інтенсивний розвиток бібліотечної справи у країні, зокрема технічне та технологічне переоснащення, оцифрування фондів, осучаснення управлінської діяльності, перерозподіл кадрів, проведення додаткових навчань і тренінгів для стимулювання інновацій та творчої активності бібліотечних працівників, підвищення рівня їх мультимедійної грамотності та професіональних компетенцій у новому бібліотечно-інформаційному просторі.

Ключові слова: бібліотечна установа; стратегія; стратегічні комунікації; інформаційно-аналітична діяльність бібліотечних установ; бібліотечна справа; сучасний інформаційний простір

Постановка проблеми. В умовах сучасних соціально-економічних змін у країні першорядним завданням є прискорення темпів розвитку соціуму, що зумовлює потребу вдосконалення діяльності всіх суспільних інститутів та їх функціональну й структурну модернізацію. Інформаційне забезпечення цієї діяльності з урахуванням найсуттєвіших змін, нинішніх викликів і перспектив становить головні засади формування стратегії бібліотечної установи.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Вивченню порушеної тематики значну увагу приділяли науковці А. Соляник, О. Кушнір, С. Соловійов, В. Ліпкан, А. Баровська, С. Гуцал, Д. Дубов, В. Мінкіна, Н. Карташов, Ю. Столяров, А. Ванєєв, В. Терешин, І. Курас та інші.

Метою статті є дослідження значення Української бібліотечної асоціації (УБА) для розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Стратегія бібліотечної установи становить підґрунтя для розроблення державної політики та ухвалення рішень у сфері культури, освіти та науки, зокрема й щодо фінансування бібліотек, спеціальних програм і проєктів [2]. Вагому роль у цьому аспекті відіграє Українська бібліотечна асоціація, діяльність якої значною мірою залежить від просування, поширення й підтримання ключових ідей у регіонах.

Організаційно спроможні та успішні регіональні відділення УБА не лише запорука ефективного втілення її численних проєктів і програм, а й суттєвий важіль реалізації Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" [2], вагома умова широкого впровадження інноваційних моделей діяльності українських бібліотечних закладів різних типів і різного відомчого підпорядкування [1].

Основні функції регіональних представництв Української бібліотечної асоціації спрямовано на адвокаційні заходи, організацію безперервної освіти бібліотечних фахівців та активності, що мотивують їх до позитивних змін у роботі відповідно до потреб сучасних користувачів, формування позитивного іміджу професії тощо.

Членство Української бібліотечної асоціації в Міжнародній федерації бібліотечних асоціацій дає змогу вивчати й запозичувати прогресивний світовий досвід бібліотечно-інформаційної діяльності, ділитися провідними напрацюваннями вітчизняної бібліотечної теорії та практики, брати участь у міжнародних проєктах тощо [2].

Програми підвищення кваліфікації та обміну із закордонними партнерами — значна мотивація для професіоналізації бібліотечних фахівців та одночасне позиціонування бібліотечної галузі України у світі. Цьому напрямку багато уваги приділили бібліотечні працівники Чернігівщини під час перебування регіональної делегації в Польщі з навчальним візитом "Розвиток культури, діяльність і різносторонній розвиток бібліотечних закладів на фоні реформи місцевого самоврядування у Польщі". Ще один успішний досвід міжнародної професійної співпраці — участь бібліотечних фахівців із Тернопільського обласного відділення (ОВ) Української бібліотечної асоціації в Програмі транскордонного співробітництва "Польща — Білорусь — Україна 2014—2020" [1].

Позитивний досвід впливу Української бібліотечної асоціації на розвиток галузі продемонструвало Хмельницьке ОВ. Фахівці здійснили загальнообласне опитування бібліотекарів і користувачів "Розширення асортименту послуг бібліотек на основі використання нових інформаційних технологій" та анкетування "Вивчення потреб працівників бібліотечних закладів для розширення свого професійного світогляду", а також організували навчання членів відділення доступу до дистанційних сервісів УБА та сертифікатних спеціалізованих дистанційних освітніх програм Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Вагоме місце в діяльності представництв УБА в регіонах посідає організація заходів із безперервного професійного розвитку працівників бібліотечних установ. Як приклад наведемо обласну школу для бібліотекарів інтернет-центрів БіблінетTechnology (Луганське ОВ), дистанційне навчання фахівців публічних бібліотек об'єднаних територіальних громад (ОТГ) — вебкоучинг "БібліоSTUDIES" (Миколаївське регіональне відділення (РВ)).

Регіональні відділення УБА також активно впроваджують мотиваційні конкурси та проєкти для бібліотекарів, що передбачають фінансову підтримку бібліотечних установ, проводять обласні бібліотечні форуми, конференції, ярмарки ідей тощо. Ці заходи сприяють розкриттю творчого потенціалу бібліотечних фахівців, демонструють суспільну значущість бібліотек як інформаційних, просвітницьких та культурних інституцій, центрів громадської активності, креативних просторів. Виокремимо ще низку заходів регіональних представництв УБА:

— Рівненське ОВ організувало та провело "Конкурс міні-грантів бібліотечних ініціатив — 2019",

завдяки якому фінансову підтримку від УБА дістали п'ять проєктів бібліотек базового рівня;

— Тернопільське ОВ ініціювало розроблення Програми обласного конкурсу мікропроєктів "Майбутнє бібліотеки — майбутнє села" для публічних бібліотек у сільській місцевості Тернопільської області на 2019—2023 рр., спрямованої на модернізацію їхньої матеріально-технічної бази;

— Фахівці Черкаського ОВ для стимулювання пошуку інноваційних форм роботи організували й провели обласний конкурс молодих бібліотекарів "Талановиті та перспективні";

— На Миколаївщині за підтримки Миколаївського РВ започатковано щорічний обласний конкурс професійної майстерності "Бібліотека — орієнтир року" поміж публічних бібліотек районних ЦБС та об'єднаних територіальних громад;

— Івано-Франківське ОВ щорічно проводить обласний конкурс "Краща бібліотека року", за підсумками якого переможців нагороджують подарунками, а інформацію про професійні й творчі надбання висвітлюють у методичному збірнику про досвід роботи бібліотек-переможців;

— Луганське ОВ приділяє значну увагу розвитку професійних якостей бібліотечних працівників, і щороку в області відбуваються конкурси, орієнтовані на різноманітні напрями їхньої діяльності. Наприклад, для розвитку навичок роботи в медіапросторі бібліотекарів регіону залучили до конкурсу "Facebook ефект: життя чи виживання" на найкращу FB-сторінку;

— Харківське ОВ має вагомий досвід роботи з інтеграції внутрішньо переміщених осіб в місцеві громади. За підтримки відділення в області реалізується грантовий проєкт "Покращення можливостей для освіти, самоосвіти, творчої самореалізації та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб у Харкові та Харківській області". Завдяки цій ініціативі забезпечено діяльність Інформаційно-ресурсного центру на базі Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка. У центрі також проведено цикл занять з основ комп'ютерної грамотності для внутрішньо переміщених осіб [1].

Варто зазначити, що в межах реалізації стратегічних цілей упродовж 2019—2021 рр. заплановано офіційно створити ще кілька обласних відділень, аби всі члени УБА отримували послуги та підтримку, незалежно від територіального розташування. Президія Асоціації розробила критерії успішності та вже розпочала моніторингові візити для оптимізації діяльності регіональних відділень і впровадження ефективного менеджменту. Крім цього, важливо спільно поширювати інформацію про роботу відділень, активізувати комунікаційні канали та інтернет-ресурси регіональних представництв, створити серію промо-роликів тощо [там само].

Стратегію бібліотеки можна визначити як процес формування довгострокових цілей і шляхів їх досягнення для забезпечення розвитку й ефективних змін у якісному аспекті її функціонування.

Перехід до стратегії розвитку насамперед потребує ухвалення нових критеріїв бібліотечної діяльності, перегляду традиційних цілей і пріоритетів на

кожному етапі, що надасть бібліотечним установам можливість розвинути здатність до рівноцінної та вчасної реакції на зрушення в соціально-економічному житті країни.

На думку доктора педагогічних наук, професора Л. Петрової, для здійснення радикальних трансформацій слід обрати найприйнятнішу для бібліотеки стратегію розвитку та закріпити її основні параметри у стратегічному плані. Його головною метою є визначення пріоритетних цілей, вибір оптимальних шляхів їх досягнення для інноваційного розвитку бібліотечних установ [3].

Слід зазначити, що 2020 р. Міністерство цифрової трансформації України підписало меморандум про співпрацю з Комітетом Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Інтернет Асоціацією України (ІнаУ) та Громадською організацією "Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація" [4].

Заступник міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції В. Іонан під час церемонії підписання заявила про те, що меморандум передбачає багато аспектів і спільних кроків: "Від створення осередків цифрової грамотності на базі публічних бібліотек у всіх регіонах України, залучення представників бізнесу до допомоги публічним бібліотекам і до поширення соціальної реклами та матеріалів для цифрової освіти населення".

Голова Правління ІнаУ А. Пятніков висловив надію, що меморандум допоможе пришвидшити цифровізацію країни, адже "Інтернет Асоціація України докладе для цього максимуму зусиль".

Президент ГО "ВГО Українська бібліотечна асоціація" О. Бруй зосередила увагу на тому, що призначення бібліотеки як соціального інституту в суспільстві — це навчання протягом життя й наголосила, що "підписання меморандуму є дуже важливим, щоб бібліотеки могли повністю виконувати функцію центрів навчання протягом життя".

Водночас було визначено Основні положення Меморандуму про співпрацю з комітетом Верховної Ради з питань цифрової трансформації, Інтернет Асоціацією України та Українською бібліотечною асоціацією:

— спрямовувати необхідні ресурси на створення осередків формування цифрової грамотності на базі публічних бібліотек в усіх регіонах України;

— удосконалити комунікацію між представниками органів місцевого самоврядування, фірм-провайдерів і керівників публічних бібліотек на місцях для створення техніко-технологічних та фінансових умов щодо підключення публічних бібліотек до інтернет-мережі;

— докласти зусиль до впровадження програми державних субвенцій і захищених статей Державного бюджету України на 2021 р. для відповідного технічного оснащення й під'єднання публічних бібліотек до інтернету, стимулювати розвиток широкомугового доступу до інтернету в цих закладах;

— залучати представників бізнесу до допомоги публічним бібліотекам із питань технічного оснащення й під'єднання до інтернету; розвивати взаємні програми партнерства;

— сприяти інформуванню територіальних громад про переваги використання онлайн-сервісу "Бібліотека для тебе — Library for you";

— залучати фахівців і консультантів до проведення на базі публічних бібліотек занять із відповідними верствами населення з розвитку цифрової грамотності та формування цифрових навичок [4].

На сучасному етапі перспективи та роль бібліотечних установ в інформаційному розвитку соціуму виокремлюються, виходячи з їх головних функцій як соціального інституту, суб'єкта стратегічних комунікацій. Розроблення першорядних напрямів удосконалення діяльності всіх суспільних інституцій та їх функціональної й структурної модернізації з урахуванням найважливіших змін і викликів сьогодення, а також перспектив подальшого розвитку й становить основу формування стратегії бібліотечної установи.

Спираючись на досвід співпраці інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ з органами влади, можна зробити висновок про доцільність їх залучення до розвитку системи стратегічних комунікацій. Зі свого боку, інформаційно-аналітичні підрозділи НБУВ здійснюють тематичні моніторингові дослідження за матеріалами інтернет-ресурсів на замовлення управлінських структур, що сприяє комплексному аналізу ситуації, виявленню закономірностей суспільного прогресу, виробленню раціональних пропозицій для ухвалення виважених рішень у галузях урядового управління [5; 7].

Значну низку проєктів інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ створено у співпраці з пресслужбами органів влади й спрямовано на інформування читачів з актуальних питань проблематизації та донесення громадської позиції до довірених урядових осіб.

Формування системи стратегічних комунікацій в Україні дає змогу бібліотечним установам визначити своє місце в ній за умови їх модернізації як центрів інтелектуального опрацювання інформації, підвищення якості інформаційних продуктів, сервісів і послуг, комфорту, зручності, оперативності та надійності збереження даних тощо [там само].

Водночас в умовах глобального інформаційного середовища є низка серйозних проблем, що значно уповільнюють подальший розвиток бібліотечної справи, зокрема:

— недооцінювання ролі бібліотечних установ у суспільних перетвореннях, що призводить до неефективної реалізації їхнього потенціалу як соціальних інституцій;

— брак стабільної системи фінансування бібліотек в обсягах, достатніх для продуктивної діяльності та розвитку;

— невідповідність кадрового забезпечення бібліотечних установ;

— відставання професійної базової освіти бібліотекарів від сучасних вимог суспільства, загального рівня розвитку інформаційних технологій і потреб бібліотек;

— низька ефективність наукового супроводу бібліотечно-інформаційної діяльності, брак механізму широкого впровадження результатів наукових досліджень у практику;

— незадовільний стан матеріально-технічної бази бібліотечних установ: більшість приміщень, обладнання та техніка не відповідають сучасним стандартам обслуговування користувачів;

— низькі темпи впровадження інформаційних технологій у бібліотечних закладах, що ускладнює або унеможливує виконання виробничих процесів та обслуговування користувачів на сучасному рівні;

— брак національних проєктів і дослідницьких програм, що підтримуються державою та спрямовані на розвиток єдиного інформаційного поля в країні й інтеграцію у глобальний інформаційний простір тощо [2].

Висновки. Нині пріоритетні напрями бібліотечно-інформаційної діяльності мають на меті зміцнення суспільства, інтеграцію в європейську спільноту, дотримання європейських цінностей на підставі спільних інтересів тощо [6]. Відповідно, стрижневі засади діяльності регіональних представництв Української бібліотечної асоціації полягають у реалізації заходів із безперервної освіти бібліотечних працівників, що мотивують їх до позитивних змін у роботі, піднесення іміджу професії, пошуку альтернативних напрямів забезпечення інформаційних потреб користувачів з огляду на активне використання сучасних інформаційних технологій. Ці завдання, зі свого боку, потребують розв'язання низки нагальних проблем із технічного та технологічного переоснащення, оцифрування фондів, осучаснення управлінської діяльності, перерозподілу кадрів, проведення додаткових навчань і тренінгів для стимулювання інновацій та творчої активності бібліотечних працівників, підвищення рівня їх мультимедійної грамотності та професійних компетенцій у новому бібліотечно-інформаційному просторі.

Список використаних літератури та джерел

1. Українська бібліотечна асоціація: регіональний аспект. — Режим доступу: <https://ula.org.ua/news/4279-ukrainska-bibliotechna-asotsiatsiia-rehionalnyi-aspekt>. — Назва з екрана.
2. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 бер. 2016 р. № 219-р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>. — Назва з екрана.
3. Петрова Л. Українська бібліотека в інформаційному суспільстві: сучасний стан, перспективи розвитку, проблеми управління / Л. Петрова. — Режим доступу: http://np.nbuv.gov.ua/doc/nrnbuimviv_2011_29_4. — Назва з екрана.
4. ВГО Українська бібліотечна асоціація підписала 4-сторонній меморандум про цифрову освіту на базі бібліотек. — Режим доступу: <https://ula.org.ua/news/4582-vho-ukrainska-bibliotechna-asotsiatsiia-pidpysala-4-storonni-memorandum-pro-tsifrovu-osvitu-na-bazi-bibliotek>. — Назва з екрана.
5. Чуприна Л. Аналітичні підрозділи бібліотеки в системі стратегічних комунікацій / Л. Чуприна // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. — 2017. — Вип. 48. — С. 274—284.
6. Про бібліотеки і бібліотечну справу : закон України від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-vr>. — Назва з екрана.
7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>. — Назва з екрана.

Valentina Medvedeva

The contribution of the Ukrainian Library Association to the development of library and information activities

The article deals with the role of library institutions in the current stage of information society formation. The importance of the Ukrainian Library Association in the development of library information activities is investigated, the tasks being solved due to the assets of the regional branches of the Association.

It is noted that through the representations of the Ukrainian Library Association there are events for continuous education of librarians, motivating them to positive changes in work, strengthening the image of the profession, finding alternative ways to meet the information needs of users given the active use of modern information technology.

Representatives of the Ukrainian Library Association are considered, where the main emphasis is on activities on continuous education of library workers and activities that motivate librarians to make positive changes in the future for the image of the profession, to find alternative directions to meet information needs of users, including more active use of modern information technologies.

Membership of the Ukrainian Library Association in the International Federation of Library Associations made it possible to study and borrow progressive international experience in the development of library and information activities, to share best practices of national library theory and practice, telling foreign colleagues about Ukrainian realities and best practices, taking part in international projects.

Attention is paid to the Library Strategy as a process of forming long-term goals and ways to achieve them to ensure development and effective changes in the quality aspect of its life.

Keywords: library institution; strategy; strategic communications; information and analytical activity of library institutions; library business; modern information space

References

1. *Ukrayinska bibliotekna asotsiatsiya: rehionalnyy aspekt.* (2020), [online]. Available at: <https://ula.org.ua/news/4279-ukrainska-bibliotekna-asotsiatsiia-rehionalnyi-aspekt>.
2. *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku biblioteknoi spravy na period do 2025 roku "Yakisni zminy bibliotek dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy"* : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 ber. 2016 r. № 219-r. (2016), [online]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.
3. Petrova L. (2020). *Ukrayinska biblioteka v informatsynomu suspilstvi: suchasnyy stan, perspektyvy rozvytku, problemy upravlinnya*, [online]. Available at: http://np.nbu.gov.ua/doc/npnbuimviv_2011_29_4.
4. *VHO Ukrayinska bibliotekna asotsiatsiya pidypsala 4-storonniy memorandum pro tsyfrovu osvitu na bazi bibliotek.* (2020), [online]. Available at: <https://ula.org.ua/news/4582-vho-ukrainska-bibliotekna-asotsiatsiia-pidypsala-4-storonniy-memorandum-pro-tsyfrovu-osvitu-na-bazi-bibliotek>.
5. Chupryna L. A. (2017). *Analychni pidrozdily biblioteky v systemi strategichnykh komunikacij. Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 48, pp. 374—384.
6. *Pro biblioteku i biblioteknu spravy : zakon Ukrainy vid 27 sichnya 1995 roku № 32/95-VR.* (1995), [online]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр>.
7. *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho : ofitsijnij sayt.* (2020), [online]. Available at: <http://www.nbu.gov.ua/node/125>.

Надійшла до редакції 22 грудня 2020 року

3 АРХІВУ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

УДК 025.7/9КПУ:025.174"1953"J(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2021.1(294).45-52

Лариса Дояр,

кандидат історичних наук, доцент,
старший науковий співробітник Державного архіву друку
Книжкової палати України,
e-mail: arkhiv@ukrbook.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0789-2462>

Олена Тихоненко,

старший науковий співробітник Державного архіву друку
Книжкової палати України,
e-mail: arkhiv@ukrbook.net

Фонд аркушевих образотворчих видань УРСР 1953 року: статистичні та змістові характеристики

Пропоновану колективну працю підготовлено під час виконання річного плану науково-дослідних робіт Книжкової палати України. У статті порушено проблему видання образотворчих друку в Українській Радянській Соціалістичній Республіці (УРСР). Хронологічні межі проведеного дослідження охоплюють 1953 р. — історичний етап, що став переламним у розвитку всього світу. З роком смерті Й. Сталіна пов'язано низку взаємно обумовлених подій. Початок ліквідації багатолітнього тиранічного правління в СРСР, формування ліберального режиму в першій соціалістичній країні світу призвели до тектонічних зрушень в усій структурі тогочасного соціалістичного табору та симптоматичних хитань у більшості ційно створених країн народної демократії. 1953-й став першим роком хрущовської "відлиги" й на теренах радянської України, котра на той момент усе ще продовжувала жити в умовах "війни після війни", що точилася в західних областях УРСР. Визначальна етапність окресленого періоду, безумовно, вплинула на видавничу справу республіки, водночас контраверсійний складник процесу лібералізації суспільно-політичного життя в СРСР (засудження культу особи Сталіна, обережно запущений процес реабілітації невинних жертв сталінізму) не знайшов у ній яскравого відображення. Насамперед це стосується аркушевих образотворчих видань, що, з урахуванням жанрового розмаїття та агітаційно-пропагандистської спрямованості власного функціонала, мали б реагувати на заявлені події чи не найпершими. Проте опрацьований авторками фонд образотворчих видань у сегменті 1953 р. свідчить про цілковиту відстороненість видавничої справи УРСР від тогочасних карколомних подій. Українське радянське друкарство, вочевидь, тримало курс на збереження інерції попередніх років, що віддзеркалилося в усіх видах аркушевої образотворчої продукції, зокрема поштових листівах, портретах, плакатах тощо.

Ключові слова: літопис друку образотворчих видань УРСР за 1953 рік; поштові листівки; портрети; плакати

Постановка проблеми. Дослідження фондів Державного архіву друку Книжкової палати України є науково затребуваною й суспільно корисною справою, адже зазначена державна установа, завдяки вимозі щодо надсилання обов'язкового примірника, зберігає найповніший масив українського друкарства ХХ—

XXI ст., себто часів новітньої історії нашої країни. Традиційно важливим напрямом цих досліджень є вивчення сегментованих за роками друку із фонду аркушевих образотворчих видань (поштових листівок, портретів, плакатів), що вирізняються злободенністю змісту, оригінальним форматом виконання, розмайт-